

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 2 čís. 1 lit. c) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečného důvodu § 281 čís. 9 b) správně 9 písm. a) tr. ř. vytýká stížnost nalézacímu soudu, že se nezabýval otázkou, není-li trestnost činu obžalovaného vyloučena ve smyslu § 2 lit. c) tr. zák. tím, že obžalovaný byl toho mínění, že nedovolený vývoz jest činem, jež trestají finanční úřady, nikoliv činem soudně trestným; vždyť prý omyl obžalovaného, byť by byl omylem právním, vylučuje trestnost, ježto se ustanovení § 3 tr. zák. dotýká pouze všeobecného trestního zákoníka. Stížnost jest na omylu. Trestní zákoník z roku 1852 upravuje v prvních pěti hlavách prvního dílu (§§ 1—55), pokud se týče v korespondující první hlavě druhého dílu (§§ 233—268) otázky všeobecné; tato ustanovení platí i pro obor zákonů, jimiž napotem trestní zákoník byl doplněn. To plyne jasně z úvahy, že tyto pozdější zákony neobsahují obdobných všeobecných ustanovení, ač úprava dotyčných všeobecných otázek jest nepostrádatelnou i pro obor těchto zákonů, dále že tyto pozdější zákony operují s týmiž druhy trestu jako trestní zákoník a že se některé novější zákony, zejména též zákon o podloudném vývozu viděly nucenými, zvláštěními výslovnými předpisy ustanoviti, že práva mimořádného zmírnění a práva záměny trestu, jinak soudům zaručeného předpisy §§ 54, 55 tr. z., se nesmí použiti v oboru těchto zákonů, což by tyto zákony nebyly učinily, kdyby vycházely se stanoviska, že by jinak i pro jejich obor platila všeobecná ustanovení trestního zákoníka. Tomuto závěru nebrání, že § 3 tr. zák. mluví o »neznalosti tohoto zákona«; vždyť v době, kdy trestní zákoník nabyl účinnosti, nebylo jiných vedlejších zákonů, upravujících trestné činy, k právomoci soudů příslušející, mimo tiskový řád ze dne 27. května 1852 (současně s trestním zákoníkem v účinnost vstoupivší) a zákony proti lichvě, o nichž bylo, čeho zapotřebí, nařízeno čl. II., pokud se týče VI. uvozovacího zákona k trestnímu zákoníku. Nelze tedy pochybovati o tom, že všeobecná ustanovení trestního zákoníka, zejména též ustanovení § 3 mají platnost i pro obor zákonů, trestní zákoník doplňujících, tedy zejména též pro obor zákona o podloudném vývozu ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., takže neznalostí těchto zákonů nemůže se nikdo omlouvati. Kdyžtě tedy ve stížnosti uplatňovaný omyl obžalovaného nemohl ho trestní zodpovědnosti sprostiti a zlý jeho úmysl vyloučiti, nelze spatřovati porušení ani nesprávné použití zákona v tom, že nalézací soud v rozhodovacích důvodech nejedná o omylu, jímž se obžalovaný hájil.

Čís. 569.

»Veřejným« ve smyslu § 65 lit. b) tr. zák. jest výrok, byl-li pronesen na takovém místě a za takových okolností, že mohl býti postřehnut osobami třetími. Před více lidmi znamená alespoň ku dvěma osobám, byť i ku

každé zvlášť. Lhostejno, zda ten, ke komu bylo mluveno, byl náchylným ku svodům pachatele.

(Rozh. ze dne 14. října 1921, Kr II 202/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 21. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., shledává zmatečnou stížnost nesprávnost výroku, jímž byl čin, daný v obžalobu, podřaděn pod § 65 b) tr. zák., především v tom, že prý schází skutková náležitost »veřejnosti«. U zločinů rušení veřejného pokoje nelze prý pojem veřejnosti vykládati tak úzce, jak to činí nalézací soud. Zákon prý má na mysli veřejně pronesené řeči, nikoli však soukromé rozprávky mezi dvěma osobami. Stížnost je na omylu. Za veřejně pronesený ve smyslu zákona považovati dlužno výrok tehdy, byl-li učiněn na takovém místě a za takových okolností, že mohl býti osobami třetími postřehnout. V této postřehnutelnosti osobami jinými spočívá právě charakteristická známka veřejnosti. V tomto smyslu pojímá nalézací soud správně zmíněný znak, jenž po stránce skutkové je též úplně kryt zjištěnými skutečnostmi. Zjišťuje soud, že výrok byl pronesen na veřejné silnici před továrnou, kolem 1. hodiny odpolední, když dělníci a úředníci chodili do práce. Byl pronesen obyčejným hlasem, že by se tak bylo stalo potichu, rozsudek nepraví, mohl býti lehce někým z kolemjdoucích zaslechnut. Aby byl někým skutečně slyšen, se dle zákona nevyžaduje. Tento názor odpovídá také obyčejné mluvě, dle níž výrok tehdy je pronesen veřejně, učiněn-li takovým způsobem, že mohl býti vnímán neurčitým počtem osob. Právě tuto možnost zjišťuje rozsudek v tomto případě s ohledem na vedlejší okolnosti, za kterých výrok byl pronesen. Dospívá-li pak rozsudek k závěru, že závadný výrok stal se veřejně, nelze nalézacímu soudu vytýkati nesprávné právní pojetí pojmu »veřejnosti«, vyžadované ke skutkové podstatě zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. Tomu, že zákonodárce neměl na zřeteli jen veřejně pronesené řeči, nasvědčuje okolnost, že veřejnosti činu klade na roveň spáchání jeho »před více lidmi«, kterýžto podklad je dán již přítomností více než jedné osoby, tudíž při nejmenším osob dvou, při čemž ani nerozhoduje, byly-li tyto osoby přítomny současně, či byl-li výrok přednesen před každou zvlášť. Mohou proto nejen přednášky, veřejné řeči a podobně, nýbrž také příležitostně a jen vůči soudruhu projevené myšlenky, hledící zvlášť k panujícím právě politickým poměrům míti způsoblost, by u jiných osob vyvolaly účinky zákonem zapovězené. Je proto bez právního významu, že závadná slova byla pronesena jen vůči jedné osobě a nikoli k většímu počtu lidí. (Viz ostatně § 308 tr. zák. a contr.) Nezáleží též na tom, zdali osoba, s kterou obžalovaný mluvil, byla vhodným objektem ku podněcování nebo svádění. Zločin § 65 lit. b) tr. zák. patří totiž k oněm trestným činům, při kterých nesejde na tom, vyvolají-li určitý výsledek; podstata těchto trestných činů záleží

naopak v tom, že pachatel předsevezme jakýkoliv čin, jenž jest objektivně způsobitelným k tomu, by svedl k neposlušnosti, ke vzpouzení se, neb odporu proti zákonům, nařízením atd. A tu není pochyby o tom, že přihlíde-li se ku celkové situaci, která dne 13. prosince 1920 byla zejména v T. velmi napjata, dále k vážné době, za níž viděla se okresní politická správa nucena vydati výjimečná opatření, že výrok obžalovaného byl v tehdejší pohnuté době způsobitelný, u osob snad nerozhodných, revoluční hnutí podporujících nebo s ním sympatisujících oživiti a posílení psychickou jejich disposicí ku neposlušnosti, vzpouzení se neb odporu proti zákonům a vydaným nařízením. V té příčině není v právu též zmateční stížnost, popírá-li zejména, že v tomto případě není opodstatněn znak podněcování, nalézacím soudem jedině přijatý. Možno připustiti, že podněcování bude míti zpravidla za předpoklad domnělou disposicí podněcovaných, avšak skutečné této dispošice není třeba, ježto lze, jak již uvedeno, podněcovati i lidi zcela neznámé. S hlediska hořejšího výkladu podstaty zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. nemůže obžalovaného ospravedlniti, že svědek, k němuž závadná slova byla promluvena, je přívržencem protivné strany politické a že je i fysicky značně starším nežli obžalovaný.

Čís. 570.

Slavnost sice na oko lidová, mající však pozadí politické, spadá pod ustanovení zákona shromažďovacího.

Pod skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák. spadá činnost při slavnosti takové tehdy, měla-li ráz směřující proti státu pokud se týče proti druhé národnosti; v případě tom nelze v ní však spatřovati též přešupek dle § 3 zákona shromažďovacího.

(Rozh. ze dne 15. října 1921, Kr II 48/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. listopadu 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle § 305 tr. zák. a přestupkem podle § 3 zák. ze dne 15. listopadu 1867 č. 135 ř. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný shledán vinným přestupkem dle § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák., a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento čin trestný; jinak však zmateční stížnost zavrhl. Po právní stránce uvedl

v d ů v o d e c h :

Po stránce věcné namítá stížnost proti odsouzení pro přečin dle § 305 tr. zák., že veřejný průvod, k němuž obžalovaný vyzýval, byla dovolená lidová slavnost, ve smyslu § 5 shrom. zák., konaná každoročně bez předchozího schválení úředního a nepodléhající předpisům zákona o právu shromažďovacím. Shromáždění na náměstí bylo jen částí celého průvodu; obžalovaný neměl úmyslu vyzývati k jednání v zákoně zakázanému, ani vědomí, že tak činí; chtěl pouze, by se zástupy lidu dostaly v klidu do města a promluvil několik slov po ukončení průvodu na náměstí, když se